

Įkopimo pasas

Valstybė:

Irano islamo respublika

Kalnų rajonas:

Erburso kalnai

Viršūnė, jos aukštis:

DAMAVENDAS (5671 m/18601 ft) (foto 1) „Viduriniųjų Rytų stogas“, aukščiausias vulkanas Azijoje ir aukščiausias kalnas Irane. Damavendas yra Irano simbolis ir daugelis šalies organizacijų jį naudoja savo simbolikoje. Šis kalnas pavaizduotas viename iš šalies banknotų. Kalnas yra apie 70 km į šiaurę nuo Teherano ir beveik tiek pat kilometrų į pietus nuo Kaspijos jūros. Rugpjūtis laikomas geriausiu mėnesiu kopti. Tuo laiku ant kalno šlaitų nelieta sniego. Damavendas turi keletą ledynų. Didžiausi yra Dobisel ir Sioleeh šiaurėje ir Yakhar rytuose. Vulkanas laikomas aktyviu, bet nėra jokių duomenų apie kada nors buvusius įsiveržimus, bent per paskutiniuosius 100 000 metų.

Maršrutas:

Įkopimui naudojami 8 pagrindiniai maršrutai: pietinis, šiaurinis, rytinis, vakarinis, šiaurės vakarų, pietvakarių, pietryčių ir šiaurės rytų. Mes įkopėme iš pietų pusės.

Mūsų įkopimas buvo pirmasis lietuvių įkopimas į Damavendą (2005 m. rugpjūčio 26 d.)

Pirmą kartą buvo įkopta 1837 m. (W.T. Tomsonas)

Komandos dalyviai:

Vytautas Bukauskas(1962)-vadovas, Seda Bukauskienė(1963), Gailutė Vaikšnorienė(1971), Arnas Danila(1970), Ingrida Mamedovienė(1970).

Kopimo aprašymas:

*Kelionė į Damavendą iš pietinės kalno pusės prasideda nuo alpinistų ruošimo centro, esančio 3 valandos kelio automobiliu į šiaurę nuo Irano sostinės. Nuo šio centro viena valanda kelio visureigiu (foto 2) iki bazinės stovyklos vadinamos **Goosfan Sara** (2900 m) (foto 3). Šios vietos akcentas - nedidelė mečetė su auksiniu kupolu (foto 4). Čia yra daug vietos statyti palapinėms. Neturint palapinės, galima tikėtis permiegoti mečetėje. Iš čia 4 val. kelio pėsčiomis iki šturminės stovyklos **Bargah-e-Sevon**, esančios 4150 m. Pakilimas nestatus. Takas eina akmenuotu-žolėtu šlaitu (foto 5). Ši vieta yra tinkamiausia aklimatizacinei dienai. Yra vanduo. Nakvynei pastatytas angaro formos tvirtas akmeninis pastatas raudonai dažytu stogu ir geltonomis sienomis. Šalia ant uolos iškelta Irano vėliava (foto 6). Pastatas nakvynėms dažniausiai naudojamas kopiant žiemos metu. Vasarą geriausia naudotis palapinėmis. Nors vieta labai akmenuota, tačiau yra paruošta keliasdešimt didelių ir mažų aikštelių (foto 7). Nuo stovyklos gerai matyti kelias į viršūnę iki „netikrosios viršūnės“ (foto 8).*

Goosfan Saroje mes nedarėme aklimatizacinės dienos, kitą dieną 6 val. ryto išėjome į viršūnę. Apie 1500 m mes įkopėme per 5 valandas. Tačiau tam atstumui kiti sugaišta netgi 8 val. Orientuotis kopiant nėra sudėtinga, nes yra takas. Vėliau atsiranda daug takų, nes besileidžiantys nuobyriniais kopėjai pasirenka įvairius takus. Šlaitas yra žymiai statesnis nei pirmą dieną kopiant. Pasiekus 5000 m prasideda taip vadinama „vėjo ketera“, nes visi kiti kalnai aplinkui neviršija šio aukščio. 5 km ribą žymi užšalęs kriokliukas. Nuo jo iki taip vadinamos „netikrosios viršūnės“ takas dar labiau statėja (foto 9). Ši labai išreikšta uolėta viršūnė atrodo kaip pagrindinė (foto 10), tačiau įkopus į ją (apie 5500 m) atsiveria vaizdas į tikrą viršūnę, primenančią tvirtovę. Iki jos tęsiasi pakankamas lėkštas sieros laukas (foto 11). Tai sudėtingiausia dalis, nes vėjas pusto sieros dulkes ir nuo jų ima perštėti akis. Be to dulkės kartu su siera iš kraterioje esančių fumarolių dusina ir kartais pykina. Kartais sieros susimaišiusios su debesimis koncentracija yra tokia didelė, kad praktiškai nėra kuo kvėpuoti ir tokiam aukštyje kelia didelių nepatogumų. Patarčiau kopėjams turėti bent jau nedidelį respiratorių. Išgelbėti akis nuo sieros patekimo praktiškai neįmanoma. Reikėtų vaistinėje turėti akių lašų ir prasiplauti akis nusileidus į stovyklą. Damavendo viršūnės smailė nėra aiškiai išreikšta. Viršūnė - tai dvigubą pilies sieną primenančios uolos, juosiančios 400 metrų skersmens kraterį, kuriame vasaros metu gali būti ežeriukas. Viršūnėje primėtyta išdžiūvusių avių lavonų. Ant sienų prikalta kažkokių antilopių ir vilkų lavonų (foto 12).

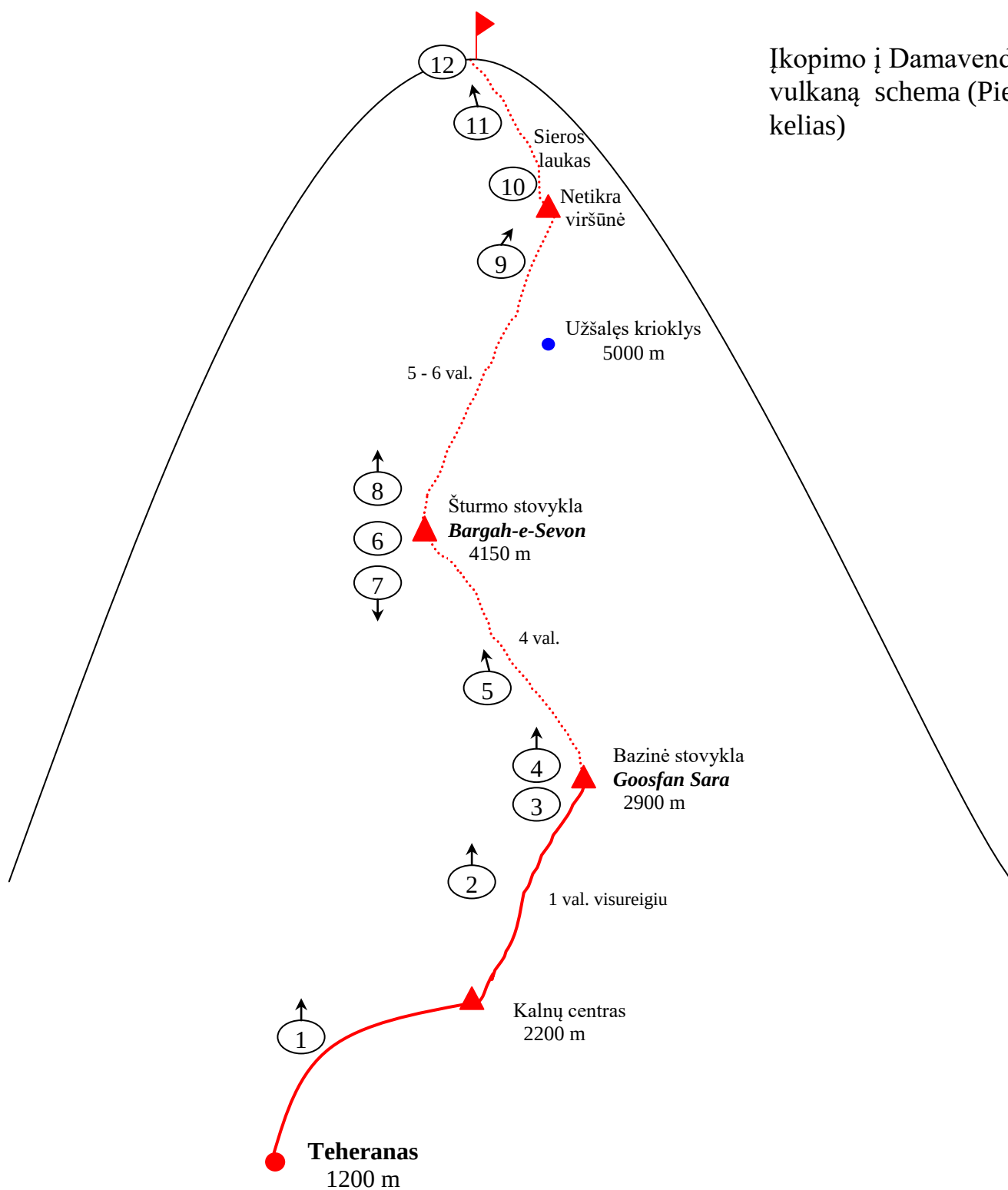
*Nusileisti nuo viršūnės iki **Bargah-e-Sevon** (šturmo stovyklą) galima per 1,5-3 val. , priklausomai kaip esate įvaldę nusileidimą akmenuotu šlaitu ir nuobyrynu, bei „gliserį“ snieginukais. Patarčiau turėti porą teleskopinių lazdų ir kalnų batus su aukštais auliukais bei bahilus. Nuo šturmo stovyklos iki bazinės stovyklos dar pora valandų kelio.*

*Tam, kad įkopti į viršūnę iš šturmo stovyklos **Bargah-e-Sevon** ir nusileisti į bazinę stovyklą **Goosfan Sara** reikia apie 12 valandų. Mes po įkopimo nakvojome **Bargah-e-Sevon** ir kitą dieną leidomės į bazinę stovyklą **Goosfan Sara**, o iš ten važiavome į **Teheraną**.*

Vytautas Bukauskas – ekspedicijos vadovas

Damavand 5671 m

Įkopimo į Damavendo
vulkaną schema (Pietinis
kelias)

1 pav. DAMAVENDAS (5671 m/18601 ft) „Viduriniųjų Rytų stogas“, aukščiausias vulkanas Azijoje ir aukščiausias kalnas Irane.

2 pav. Nuo kalnų centro viena valanda visureigiu iki bazinės stovyklos Goosfan Sara (2900 m)

3 pav. Bazinė stovykla **Goosfan Sara** (2900 m)

4 pav. Bazinės stovyklos **Goosfan Sara** akcentas nedidelė mečetė su auksiniu kupolu.

5 pav. Nuo *Goosfan Sara* iki *Bargah-e-Sevon* takas eina akmenuotu- žolėtu šlaitu.

6 pav. Šturmo stovykloje *Bargah-e-Sevo* ant uolos iškelta Irano vėliava.

7 pav. Šturmo stovykloje yra paruošta keliasdešimt didelių ir mažų aikštelių palapinėms.

8 pav. Nuo stovyklos gerai matyti kelias į viršūnę iki „netikrosios viršūnės“.

9 pav. *Pakeliui į „netikrają“ viršūnę.*

10 pav. *Uolėta „netikroji“ viršūnė.*

11 pav. *Sieros laukas.*

12 pav. 2005 m. rugpjūčio 26 d. pirmieji lietuviai įkopė į Damavendą (5671 m). Nuotraukoje iš kairės į dešinę: Vytautas Bukauskas (ekspedicijos vadovas), Seda Bukauskienė, Gailutė Vaikšnorienė ir Arnas Danila. Nuotrauka Ingos Mamedovienės.